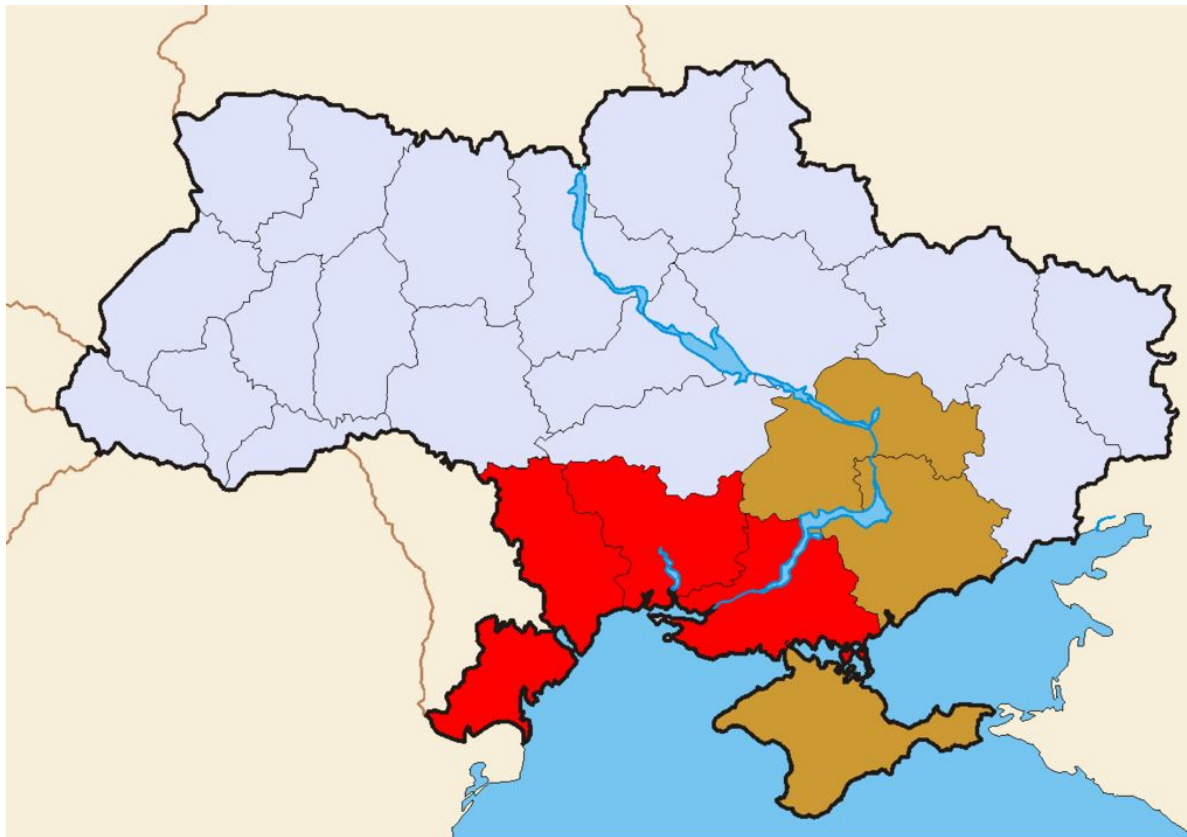

Підготували
учні 9Б класу
Одеської ЗОШ №80

Мамойленко Євгенія, Карауш Аліна,
Худжам Худжамов

Запорізька, Херсонська,
Миколаївська області, південь
Дніпропетровської та Одеської
областей, а також Крим

Корисні копалини

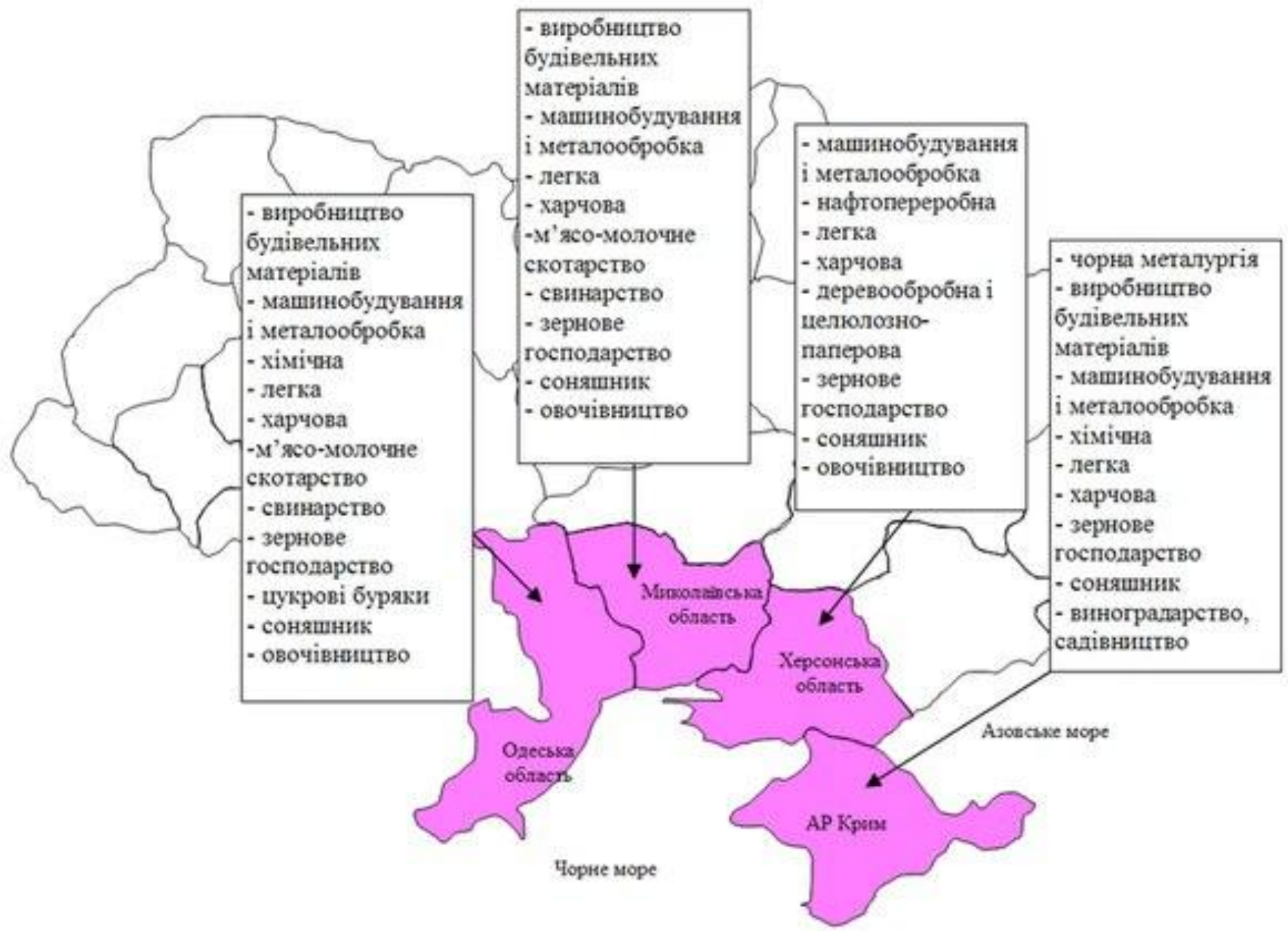
На півдні України є великі поклади корисних копалин. Першорядне значення мають залізні і марганцеві руди Українського щита і залізні руди Керчі, родовища нафти і газу Дніпровсько-Донецької і Причорноморської западин.

Українське степове Придніпров'я — один з найбільших у світі регіонів територіального концентрування залізорудних ресурсів та їх видобутку. Запаси високоякісної кухонної солі у Криму є одними з найбільших в Європі. На території півдня України є ресурси золота, алмазів та інших викопних багатств.

Господарство

Господарство півдня переважно землеробське. Тут була поширена молотьба котком з допомогою диканів та гарманування. Садівництво займає значну частину південних земель, поширене також виноградарство, особливо на Миколаївщині й Одещині.

Скотарство південних районів має багато спільних рис із східними регіонами: шкіряний одяг чабанів, гирлига, гаман, де зберігалися лікувальні інструменти, ножі, ріжки тощо. З сільськогосподарського транспорту тут були поширені вози (підводи), а також гарба з високими бортами, що використовувалась для перевезення сіна або соломи, інших громіздких сільськогосподарських продуктів.

Інтер'єр

В інтер'єрі хати значну роль відігравали домоткані доріжки (ряднинки), настінні килими, налавники, а також вишиті хрестиком і гладдю рушники; вікна прикрашалися мережаними фіранками, ліжка - вишитими і мережаними простирадлами, край яких виглядав з-під ковдри, а також вишитими подушками.

ПІВДЕНЬ УКРАЇНИ. Кінець ХІХ – початок ХХ ст.

Південь України

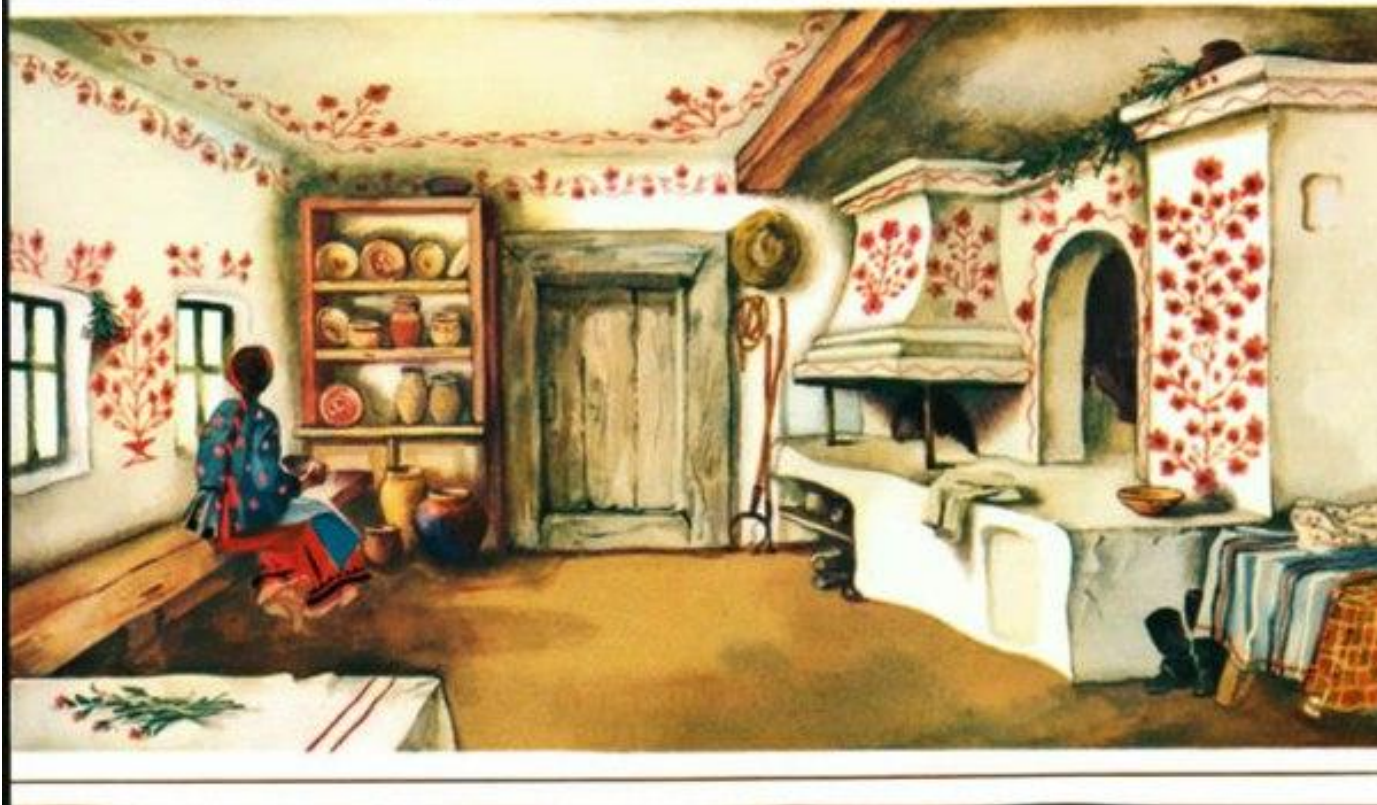
ПІВДЕНЬ УКРАЇНИ. Початок ХХ ст.

ПІВДЕНЬ УКРАЇНИ. Кінець ХІХ – початок ХХ ст.

Південь України

Вишивка

На Південній Україні традиційною вважають різнобарвну вишивку хрестиком або напівхрестиком із зображенням рослинності. Але в деяких районах теж часто трапляються змішані стилі.

УКРАЇНА

Одяг

Чоловіки носили вишиті сорочки з розрізом посередині грудей, сорочку-чумачку, лоцманську. Штани — полотняні, а також з фабричної тканини.

Жіночий стрій включав білу сорочку, вишиту білими нитками, з примереженими рукавами; сорочку, вишиту чорними нитками; коротку сорочку («до талійки»), оздоблену вишивкою; клітчасту плахту; сукняну джергу (на щодень); широку спідницю з фабричної тканини, до якої одягали такий же або тканий фартух; корсетку з клинами.

Діалекти

Територію Півдня охоплює Південно-східне наріччя української мови, яке поділяється на середньонаддніпрянський, слобожанський, степовий. Середньонаддніпрянський говір має виразну північну діалектну основу. Слобожанський і степовий виникли як наслідок переселення людності протягом 16-18 сторіч, південно-східне наріччя остаточно сформувалося у 19-20 століттях. Воно побутує на території з найчисельнішим порівняно з двома іншими наріччями українського населенням, а його говори значно однорідніші, ніж говори північного і південно-західного наріч.

ВАРШАВА

БІЛОРУСЬ

РОСІЯ

ПОЛЬЩА

ЧЕРНІГІВ

1

2

3

СУМИ

ЛУЦЬК

РІВНЕ

КИЇВ

ЖИТОМИР

10

ЛЬВІВ

7

4

ПОЛТАВА

ХАРКІВ

5

9

ТЕРНОПІЛЬ

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

ВІННИЦЯ

ЧЕРКАСИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬК

ДОНЕЦЬК

ЛУГАНСЬК

УЖГОРОД

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

8

13

11

ЧЕРНІВЦІ

14

12

МОЛДОВА

КИШИНІВ

МИКОЛАЇВ

КІРОВОГРАД

ДНІПРОПЕТРОВСЬК

ЗАПОРІЖЖЯ

ОДЕСА

ХЕРСОН

АЗОВСЬКЕ
МОРЕ

РУМУНІЯ

ЧОРНЕ
МОРЕ

КУБАНЬ

СІМФЕРПОЛЬ

СЕВАСТОПОЛЬ

0 50 100 150 200 250 300 km

ПІВНІЧНЕ НАРІЧЧЯ (ГОВОР)

- 1 ЗАХІДНОПОЛСЬКИЙ
- 2 СЕРДНЬОПОЛСЬКИЙ
- 3 СХІДНОПОЛСЬКИЙ

ПІВДЕННО-СХІДНЕ НАРІЧЧЯ (ГОВОР)

- 4 НАДДІПРІЯНСЬКИЙ
- 5 СЛОБОЖАНСЬКИЙ
- 6 СТЕПОВИЙ

ПІВДЕННО-ЗАХІДНЕ НАРІЧЧЯ (ГОВОР)

- 7 ВОЛНІСЬКИЙ
- 8 ПОДІЛЬСЬКИЙ
- 9 НАДНІСТРІЯНСЬКИЙ
- 10 НАДСЯНСЬКИЙ
- 11 ПОКУТСЬКО-БУКОВИНСЬКИЙ
- 12 ГУЦУЛЬСЬКИЙ
- 13 БОЙКІВСЬКИЙ
- 14 ЗАКАРПАТСЬКИЙ

◆ ЛЕМКІВСЬКИЙ

••••• ГОВОР НАРІЧЧЯ ЗАКОНОМ

••••• ГОВОР З РИСАМИ ПЕВНОГО НАРІЧЧЯ

Особливості

- Збереження [o], [e] в ненаголошеній позиції на місці етимологічних [o], [e] : гвoздкí, бéседа.
- У південно-східному наріччі в ненаголошеній позиції немає розрізнення фонем [e], [и] ни^есú, ви^едú, же^ивé, би^ерéза, си^елó
- У ряді говірок фонему [o] у ненаголошеній позиції заступає фонема [y] (ту^oбí, пу^oжар)
- У системі консонантизму південно-східного наріччя у більшості говорів фонема [ф] заступається звичайно [х], [хв] тúхлі, хвáбрика, бухвéт

- обмежено вживаються звуки [дж], [дз], [дз'],
замість них — [д], [ж], [з]
(хóд'у, бужú, звонóк, жерелó)
- наявний середній [л.], що найчастіше виступає у
полтавських говірках (гол.ова, бул.й, мол.око)
- поширений м'який приголосний [р']
(р'ама, гр'аниц'а, кобзар').

ГОРДІЄНКО (ГОЛОВКО) КОСТЬ ГОРДІЙОВИЧ

- Був козаком Платнирівського куреня Запорозької Січі. 12 разів обирався кошовим отаманом Запорозької Січі, а також кошовим отаман Кам'янської та Олешківської Січі. Кость Гордієнко відверто виступав проти московського гніту, відкрито відстоював права і вольності Війська Запорізького перед Петром I, чим заслужив довіру і повагу запорожців. Після смерті І. Мазепи у м. Бендери спільно з Пилипом Орликом брав участь у складанні т. зв. Бендерської конституції. Був урочисто похований запорожцями на території Кам'янської Січі (тепер село Республіканець Бериславського району Херсонської області).

Розширений герб Республіки Українки.
Складено з символічного хреста та

Видаваний портрет Кості Гордіска

Д-р А. Кушнірський
Земляк
1974

Макаров Степан Осипович

Російський флотоводець, океанограф, полярний дослідник, кораблебудівник, віце-адмірал. Приймав участь у Турецькій війні. Вніс великий вклад у дослідження течії Босфор. Приймав участь у кругосвітньому плаванні та досліджував Тихий, Атлантичний та Індійський океани. Приймав участь у створенні першого російського криголама "Єрмак". Приймав участь у російсько-японській війні, де і загинув.

Леонід Осипович Утьосов

Російськомовний радянський артист естради, співак і кіноактор українського єврейського походження, народний артист СРСР. Народився в Одесі, що у його подальшому житті впливало на його творчість. Вчився у комерційному училищі, паралельно брав уроки музики. Після виключення з училища за «вільнодумну поведінку» деякий час працював гімнастом у цирку, був актор Кременчуцького театру мініатюр, одеської трупи К. Розанова. Грав у театрах Одеси та Херсона. З 1917 р. жив у Москві, де виступав як куплетист.. Знімався у кіно. У 1929 р. створив і очолив ансамбль «Теа-джаз»; як його керівник тісно співробітничав з композитором І. Дунаєвським. Під час Другої світової війни багато разів виступав на фронті перед бійцями Червоної армії.

Зором паміне
і маміне, і іх
"кудзачкаў" сына
Ледзі

Особливості

Цікавою особливістю південної України є її розташування поблизу Чорного та Азовського морів. Тому в Одеській, Миколаївській, Херсонській області та в Криму є порти, налагоджені торгові зв'язки, вилови риби. Також функціонують пляжі на березі морів.

